

УДК 061;001.89;168.522;7.072.2

*Матоліч Ірина Яремівна,
кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри дизайну
Університету Короля Данила
ORCID 0000-0002-9728-7372
grytsevych@ukr.net*

ЗАСАДНИЧІ РИСИ ФУНКЦІОНУВАННЯ КАФЕДРИ ІСТОРІЇ І ТЕОРІЇ МИСТЕЦТВА ЛЬВІВСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МИСТЕЦТВ

Мета роботи. Дослідження пов'язане з історичним розвитком, педагогічною й науковою діяльністю кафедри історії і теорії мистецтва Львівської національної академії мистецтв, визначенням її ролі у розвитку українського мистецтвознавства. **Методологія** дослідження ґрунтується на застосуванні пошуково-бібліографічного аналізу, що передбачає вивчення та систематизацію бібліотечних та архівних фондів; історичного підходу – при розгляді процесів і явищ, що відбувалися впродовж досліджуваного періоду; системного – за допомогою якого вдалося простежити динаміку мистецько-освітньої діяльності викладачів; порівняльного – при визначенні особливостей дослідницької праці вітчизняних науковців. **Наукова новизна** полягає у визначенні головних методологічних принципів у діяльності кафедри історії і теорії мистецтва ЛНАМ та доповненні історії становлення мистецтвознавства як науки в Україні. **Висновки.** Вища мистецтвознавча школа у західному регіоні України представлена кафедрою історії і теорії мистецтва ЛНАМ, історія якої сягає 1946 р. – часу офіційного відкриття мистецького вищого навчального закладу. Проте випуск фахівців тут у галузі мистецтвознавства розпочався лише з 1996 р. Сьогодні кафедра історії і теорії мистецтва є одним із важливих наукових центрів, яка водночас з педагогічною роботою в підготовці фахівців з мистецтвознавства здійснює концептуально-пошукову діяльність, спрямовану на створення нових, а також реставрацію вже відомих культурно-мистецьких пам'яток краю, їх популяризацію серед населення.

Ключові слова: мистецтвознавство, кафедра, мистецтвознавчі дисципліни, наукова праця, навчальний процес.

*Матоліч Ірина Яремівна, кандидат искусствоведения, доцент кафедры дизайна
Университета Короля Данила*

Основополагающие черты функционирования кафедры истории и теории искусства Львовской национальной академии искусств

Цель работы. Исследование связано с историческим развитием, педагогической и научной деятельностью кафедры истории и теории искусства Львовской национальной академии искусств, определением ее роли в развитии украинского искусствоведения. **Методология** исследования основывается на применении поисково-библиографического анализа, который предусматривает изучение и систематизацию библиотечных и архивных фондов; исторического подхода – при рассмотрении процессов и явлений, которые происходили на протяжении исследуемого периода; системный – с помощью которого удалось проследить динамику художественно-образовательной деятельности преподавателей; сравнительного – при определении особенностей исследовательского труда отечественных ученых. **Научная новизна** заключается в определении главных методологических принципов у деятельности кафедры истории и теории искусства ЛНАИ и дополнении истории становления искусствоведения как науки в Украине. **Выводы.** Высшая искусствоведческая школа в западном регионе Украины представлена кафедрой истории и теории искусства ЛНАИ, история которой достигает в 1946 г. – времени официального открытия

художественного высшего учебного заведения. Однако выпуск специалистов здесь в отрасли искусствоведения начался лишь с 1996 г. Сегодня кафедра истории и теории искусства является одним из важных научных центров, которая в то же время с педагогической работой в подготовке специалистов по искусствоведению осуществляет концептуально-поисковую деятельность, направленную на создание новых, а также реставрацию уже известных культурно-художественных достопримечательностей края, их популяризацию среди населения.

Ключевые слова: искусствоведение, кафедра, искусствоведческие дисциплины, научный труд, учебный процесс.

Matolich Iryna, candidate of Art Studies, associate professor of the Department of Design of University named after King Danylo

Fundamental lines of functioning of department of history and theory of art Lviv national academy of arts

Purpose of the article. Research is related to historical development, the pedagogical and scientific activity of department of history and theory of the art of the Lviv national academy of arts, determination of its role in the development of the Ukrainian study of art. **Methodology** is based on application of searching-bibliographic analysis that investigates a study and systematization of library and archived funds; historical approach – at consideration of processes and phenomena of the examined period; system – by means of that it was succeeded to trace the dynamics of the art-educational activity of teachers; comparative – in determination on the significant features of research works of Ukrainian scientists. **Scientific novelty** consists in the decision on of main methodological principles at the activity of department of history and theory of the art of Lviv National Academy of Art and addition of history of becoming the study of art as science in Ukraine. **Conclusions.** Higher study of art in the western region in Ukraine is presented by the department of history and theory of the art of Lviv National Academy of Art, which history goes to 1946 – the official opening of higher art educational establishment. However, producing of specialists in the study of art was begun only in 1996. Today a department of history and theory of art is one of critical scientific centers, that at the same time with pedagogical work in preparation of specialists on the study of art carries out the searching activity, which is sent to create the new cultural art sights and restoration of well-known one, their popularization among a population.

Key words: the study of art, department, the study of art disciplines, scientific work, educational process.

Актуальність теми дослідження. Вивчення діяльності кафедри історії і теорії мистецтва Львівської національної академії мистецтв є доволі актуальним, оскільки саме цей осередок належить до найвиразніших та найпродуктивніших центрів у мистецтвознавчій освіті та науці України.

Аналіз досліджень і публікацій. Головні риси функціонування мистецтвознавчої кафедри Львівської національної академії мистецтв здебільшого описані співробітниками цього ж навчального закладу – І. Голода [1; 2; 3], О. Голубця [4], С. Лупій [5], Г. Стельмащук [7; 8] переважно у вигляді комплексного звіту з нагоди певної річниці з дня заснування кафедри.

Мета дослідження – дослідити історичний розвиток, педагогічну й наукову діяльність кафедри історії і теорії мистецтва ЛНАМ, визначити її роль у розвитку українського мистецтвознавства.

Виклад основного матеріалу. У мистецтвознавстві України львівський мистецтвознавчий осередок, що формувався впродовж тривалого часу, є одним з найвиразніших і продуктивних. Його становленню та формуванню специфічних рис сприяло чимало факторів. Львівські мистецтвознавці ще на поч. ХХ ст. продемонстрували обізнаність з передовими європейськими ідеями і

дослідницькими технологіями в галузі культурології, естетики, історії мистецтва, художньої критики.

Мистецтвознавство у Львові, як і загалом художня культура міста, формувалися у специфічних умовах, дещо відмінних від умов розвитку інших культурно-мистецьких і наукових осередків України, як, наприклад, Харкова чи Києва [2, 18].

Важливою передумовою формування мистецтвознавства у Львові стало його активне мистецьке середовище. Значна група львівських митців долучилася до розвитку мистецтвознавства, виступаючи в той чи інший період в ролі істориків або критиків, зробила певний внесок у теорію мистецтва засобами практично-теоретичного розв'язання проблем у галузі психології творчості, частково соціології, художнього формотворення, реставрації творів, становлення мистецької особистості. Без розвиненого в середовищі художників суб'єктивного, за визначенням М. Фрідлендера, відчуття якості, не могло б бути професійної критики [2, 19].

Львів належить до найдавніших науково-освітніх осередків України. Важливу роль у формуванні мистецтвознавчої науки відіграли дослідження з філософії, естетики, історії, археології, етнографії, а також студії з мистецтва у Школі рисунку при Львівському університеті, Художньо-промисловій школі, Мистецькій школі О. Новаківського [4, 14].

Найбільш складними і суперечливими для сучасного мистецтвознавства Львова стали наслідки “радянського періоду”, який охопив на західноукраїнських теренах кін. 40-х – 80-ті рр. ХХ ст. Встановлення тоталітарного режиму, ідеологічної цензури, централізованого керівництва культурно-мистецькими процесами, моральне та фізичне нищення групи митців і теоретиків суттєво порушили розвиток мистецтва й мистецтвознавства у Львові. У науковому і художньо-критичному обігу були заборонені персоналії багатьох українських митців і мистецтвознавців. Водночас впродовж другої пол. ХХ ст. мистецтвознавству Львова вдалося зберегти окремі важливі позиції. Так, продовжувалося фахове дослідження архітектури, живопису, скульптури, книжкової ілюстрації, художнього ремесла, декоративно-прикладних видів творчості [2, 22].

Як наслідок, на поч. 1990-х рр. мистецтвознавство у Львові перебувало у стані певної невизначеності. Можна стверджувати помітний дисбаланс стосовно як чисельного, так і фахового складу мистецтвознавців, серед яких явно переважали дослідники історії мистецтва [4, 15].

З набуттям Україною незалежності була знята заборона на окремі теми, які тривалий час були вилучені з наукового обігу. Зокрема, у мистецтвознавстві почалося поступове висвітлення українського мистецтва першої пол. ХХ ст. і культурно-мистецького доробку української діаспори, було започатковано низку наукових і науково-популярних мистецьких видань [7, 4].

Особливу роль у формуванні західноукраїнської мистецької освіти відіграла мистецтвознавча думка. Саме історія і критика мистецтва на основних етапах формування вищої мистецької школи у Львові визначала самобутність галицького творчого середовища. На поч. ХХ ст. у місті сформувалися такі визначні осередки

мистецтвознавчої думки як Національний музей, керований І. Свенціцьким, Наукове Товариство ім. Т. Шевченка, зокрема його Культурно-історичний музей, кафедра історії мистецтва і музей Богословської академії, кілька мистецьких об'єднань. На їхній базі працювали такі фундатори українського мистецтвознавства як В. Січинський, В. Залозецький, Д. Антонович, М. Голубець, М. Драган, В. Пещанський, І. Гургула, В. Свенціцька, та ін. У світ виходили численні мистецькі видання, як, наприклад, “Стара Україна”, “Мистецтво і культура”, “Артистичний вісник” тощо [2, 64-65; 5, 258].

Отже, на тлі названих історичних та культурних подій у Львові відбулося офіційне відкриття 1946 р. мистецького вищого навчального закладу. Разом із заснуванням інституту розпочала свою роботу мистецтвознавча кафедра. У її історії чітко простежується три етапи.

Перший етап охоплює період від 1946 до 1956 рр. Тоді кафедра мала назву історії прикладного та декоративного мистецтва, а обов'язки завідувача виконував канд. мистецтвознав., доц. С. Судаков. Від перших років у Львівському інституті прикладного та декоративного мистецтва працювали Я. Нановський та О. Чарновський, які робили помітні спроби науково-дослідного характеру. Починаючи від 1948 р., у протоколах Вченої ради фігурує прізвище нового керівника кафедри – М. Земцова. Але й він недовго пробув на посаді, бо вже від 1951 р. кафедру історії мистецтва на засіданнях вченої ради презентує О. Потапова. На поч. 1950-х рр. кафедра поповнюється новими викладачами – О. Голубовою і Є. Цюлько. 1953 р. тут починає працювати І. Сенів, який викладає курс історії декоративно-ужиткового мистецтва. Євген Цюлько викладав “Основи архітектури” для студентів усіх спеціальностей, О. Потапова – історію зарубіжного мистецтва, О. Голубова – історію російського й радянського мистецтва. Історію українського мистецтва в ті роки не викладали як окремий курс [3, 12-13; 7, 15].

Особливо зростає роль мистецтвознавства наприкінці 1950-х рр., коли ректором інституту було призначено Я. Запасака – відомого дослідника української книги, образотворчого і декоративно-ужиткового мистецтва. Саме він вніс суттєві зміни у викладання історії українського і світового мистецтва, ініціював підготовку кандидатських дисертацій. Особливо важливим став факт відновлення під його керівництвом у 1971 р. кафедри історії мистецтва як осередку мистецтвознавчої діяльності інституту.

1954 р. до викладацької роботи на кафедрі приходять перший канд. мистецтвознав. у Львові – О. Чарновський, який з наступного року очолив кафедру. Він започаткував новий курс історії костюму й орнаменту. Будучи фаховим науковцем, О. Чарновський намагався спрямувати наукову роботу кафедри в бік дослідження українського мистецтва. Він опрацював альбом “Українське мистецтво”, розпочав діяльність над роботою “Орнамент в українському народному мистецтві” [1, 65; 6, 188].

1956 р. скорочення академічних годин призвели до того, що єдиним штатним викладачем історії мистецтва залишився О. Чарновський. А тому кафедру історії мистецтва було приєднано до кафедри основ марксизму-ленінізму. Таким чином, розпочався другий етап її історії. 1958 р. ректором інституту став Яким Запаско, який того ж року захистив кандидатську дисертацію на тему: “Орнаментальне

оформлення української рукописної книги”. Новий керівник вніс суттєві зміни у викладання історії мистецтва, зокрема, започаткував читання повного курсу історії українського мистецтва. За його ініціативою до викладання історії мистецтва залучались науковці львівських музеїв, дослідники українського образотворчого і народного мистецтва. У 1960 – 1970-х рр. історію мистецтва викладали канд. мистецтвознава П. Цебенко, Ю. Лацук, П. Жолтовський, В. Овсійчук, В. Любченко, директор Львівської картинної галереї Б. Возницький. Було розширено окремі курси, зокрема з історії декоративно-ужиткового мистецтва. Так, П. Жолтовський викладав три дисципліни: історію меблів, історію кераміки та історію скла. Розширення курсів мистецтвознавчих дисциплін, залучення до роботи нових викладачів призвело до відновлення кафедри історії мистецтва в 1971 р. Завідувачем кафедри було обрано Я. Запасака. Ця подія поклала початок третьому етапу історії кафедри [3, 13].

Відновлення кафедри історії мистецтва значно підняло значення мистецтвознавчих дисциплін у навчальному процесі. При кафедрі почали діяти студентські наукові гуртки, регулярно проводилися студентські науково-творчі конференції. Наукова робота студентів набула більш конкретної спрямованості в галузі досліджень українського образотворчого і декоративно-ужиткового мистецтва, коли Я. Запасако почав викладати для студентів усіх спеціальностей теоретично-практичний курс “Основи наукових досліджень” [3, 12].

1970-ті рр. були періодом, коли утверджувався статус кафедри як колективу дослідників, які вели науковий пошук у різних галузях народного і професійного, давнього і сучасного українського мистецтва. Визначальну роль у цьому процесі відіграла особистість завідувача, д-ра мистецтвознав., проф. Я. Запасака. У 1970 – 80-х рр. вийшли у світ його монографії, присвячені українській стародрукованій і рукописній книзі. 1979 р. колективом кафедри було підготовлено та видано книгу “Мистецтво оновленого краю”, присвячену образотворчому мистецтву західноукраїнських областей повоєнної доби. На той час це дослідження було цінним, оскільки визначало характер художніх процесів, що відбувалися в ті роки в західноукраїнському мистецтві, проте, зважаючи на рік видання праці, з сучасного погляду вона є надто заідеологізованою.

Значний внесок у дослідження українського образотворчого мистецтва зробив також д-р мистецтвознав., проф. В. Овсійчук, який викладав у академії з 1965 р. Серед багатьох його праць найбільш чітко окреслена ренесансно-барокова тема в архітектурі, малярстві та скульптурі західноукраїнських земель. Низка праць вченого дозволила по-новому осмислити роль місцевих осередків у розвитку вітчизняного мистецтва. Монографія “Майстри українського бароко: Жовківський художній осередок” відзначена Державною премією України ім. Т. Шевченка [3, 15].

У 1980-х рр. на кафедрі історії мистецтва почали працювати молоді фахівці – С. Лупій, І. Голод, Я. Кравченко, Р. Шмагало, Г. Стельмашук, О. Маланчук-Рибак, М. Студницька, які активізували наукову діяльність, підготували і захистили кандидатські дисертації з українського образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва, церковної архітектури, мистецьких персоналій. Колектив кафедри працював над укладанням енциклопедичного словника із різних галузей ужиткового і монументально-декоративного мистецтва. Основну увагу автори

звернули на українське мистецтво, його історію, сучасність, різноманіття видів. Колектив кафедри підготував ілюстрований підручник з історії зарубіжного мистецтва, що став першим підручником із зарубіжного декоративно-ужиткового мистецтва українською мовою [6, 188; 8, 4].

1990-ті рр. стали періодом синтезування наукових і творчих зусиль кафедри, реалізованих у багатьох колективних мистецтвознавчих працях. Зокрема, вийшли у світ збірники наукових праць (“Читання пам’яті С. Гординського”, “Мистецька школа у системі національної освіти України”, “Мистецька школа напередодні III-го тисячоліття”), були опубліковані такі фундаментальні колективні монографії як “Нариси з історії зарубіжного декоративно-ужиткового мистецтва”, двотомний “Словник декоративно-ужиткового мистецтва”, понад 50 одноосібних монографій, довідників, мистецьких альбомів і каталогів [8, 4-5].

1994 р. Г. Стельмашук захистила докторську дисертацію на тему: “Традиційні головні убори українців. Функція. Класифікація. Символи та обереги. Художні особливості”. Вийшли друком монографії І. Голода, Р. Шмагала, Г. Стельмашук. Визначною подією в науковому світі була презентація нової монографії Я. Запаса “Пам’ятки книжкового мистецтва. Українська рукописна книга” [8, 4-5].

Плідна діяльність кафедри стала основою для відкриття 1991 р. факультету історії і теорії мистецтва та початку випуску фахівців у галузі мистецтвознавства, а також заснування у Львівській академії мистецтв 1994 р. спеціалізованої вченої ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій, внаслідок чого наукові ступені здобули понад 90 дослідників мистецтва з України і зарубіжжя.

Завідувачем кафедри з 1999 по 2002 рр. був І. Голод, а з 2003 р. кафедру очолює Г. Стельмашук. Перший випуск мистецтвознавців відбувся 1996 р., який засвідчив, що кафедра робить вагомий внесок у підготовку нової генерації фахівців у галузі історії та теорії українського мистецтва [1, 66; 6, 189].

Сьогодні на кафедрі історії і теорії мистецтва викладають: д-ри мистецтвознав. і проф-ри Г. Стельмашук, О. Голубець, Р. Шмагало, Ю. Бірюльов, Н. Левкович; канд. мистецтвознав., приватпроф. С. Лупій; канд. архітектури, проф. Я. Кравченко; канд. мистецтвознав., відомий дослідник українського мистецтва, проректор із науково-творчої роботи Роман Яців, д-р історичних наук О. Рибак, д-р філософії М. Кашуба; канд. мистецтвознав., доц-ти М. Студницька, Р. Шафран, І. Костюк, Л. Цимбала. До викладацького складу приєдналися випускники аспірантури Юлія Бабунич та Марта Кравченко. Професійний ріст викладачів та студентів на кафедрі є пріоритетним і перспективним [8, 5-6].

Викладачі кафедри читають лекції з історії мистецтва для студентів усіх художніх спеціальностей і кафедр факультету історії та теорії мистецтва. Кафедра є ініціатором щорічних наукових читань пам’яті С. Гординського, а також з 2005 р. – “Мистецтвознавчий автограф: збірник наукових праць кафедри ІТМ”. Тут мають змогу друкуватися, крім педагогів, аспіранти та студенти.

В аспірантурі навчається 40 - 45 аспірантів усіх років і форм навчання та понад 30 пошукувачів. Галина Стельмашук – очолює спеціалізовану вчену раду Академії із захисту докторських і кандидатських дисертацій у ЛНАМ. Раніше багатолітнім головою ради був видатний учений Я. Запаско (1993 – 2003) та д-р мистецтвознав., проф. О. Боднар (2004 – 2013) [8, 6].

Крім педагогічної роботи, кафедра своїм науковим доробком робить вагомий внесок у розвиток українського мистецтвознавства. В Україні відомі праці колективу кафедри, зокрема акад. Я. Запасака “Орнаментальне оформлення української рукописної книги” (1960), “Першодрукар Іван Федоров” (1964), “Мистецтво книги на Україні в XVI – XVIII ст.” (1972), “Українське народне килимарство” (1973), “Львівські стародруки: Книгознавчий нарис” (1983), “Матеріали до історії українського мистецтва” (1993), “Пам’ятки книжкового мистецтва. Українська рукописна книга” (1996) та ін.; проф. Г. Стельмашук “Український народний одяг XVII – поч. XIX ст. в акварелях Ю. Глоговського” (1988, у співавт. з Д. Крвавичем), “Традиційні головні убори українців” (1993), “Український стрій” (2000, у співавт. з М. Білан), “У XXI ст. – з мистецтвом” (2000), “Давнє вбрання на Волині” (2007), “Екслібриси родини Опанащуків” (2006), “Микола Опанащук: творчий портрет митця. Графіка. Малярство” (2007), “Українські народні головні убори” (2013); проф. Р. Шмагала “Між Сходом і Заходом. Кераміка Галичини кін. XIX – поч. XX ст. в контексті міжнародних зв’язків. Контакти і взаємовпливи” (1994, у співавт. з О. Ногою), “На перехресті Європи і віку. Іван Мозолевський” (1996, у співавт. з Д. Бойцовим), “Мистецька освіта в Україні серед. XIX – серед. XX ст. (структурування, методологія, художні позиції)” (2005), Енциклопедія художнього металу у 3-х томах (1, 2 т. - 2015), проф. І. Голода “Міське ремесло західних областей України XVI – XVIII ст.” (1994), Бібліографічний нарис “Академік Яким Запаско” (1999), понад 10 альбомів, присвячених творчості окремих митців; проф. О. Маланчук-Рибак “Жінка в історії” (2002), “Ідеологія та суспільна практика жіночого руху на західноукраїнських землях XIX – першої третини XX ст.” (2007), “Жінка в мистецтві” (2008), доц. М. Студницької “Історія мистецтва країн Сходу” (2004), монографії проф. Я. Кравченка “Школа Михайла Бойчука: Охрім Кравченко. Художник і час” (2005), “Школа Михайла Бойчука: тридцять сім імен” (2010), “Тимофій Бойчук” (2017) [3, 12-13].

Кафедра співпрацює з ІМФЕ ім. М. Рильського НАН України. Одним із результатів цієї співпраці є те, що викладачі кафедри у 2008 – 2009 рр. були залучені до авторського колективу багатотомних видань – “Історія декоративного мистецтва України” (2007 – 2011), “Історія української культури” (2007 – 2011), а також статей до енциклопедичних видань.

Створення кафедри історії і теорії мистецтва значно підняло авторитет, роль і значення мистецтвознавчих дисциплін у навчальному процесі, сприяло активізації наукової роботи студентів за фахом. При кафедрі проводяться студентські науково-творчі конференції. На сьогодні кафедра історії і теорії мистецтва є не лише навчальною базою підготовки мистецтвознавців у західному регіоні України, але й одним з основних наукових центрів [3, 13].

Отже, з 1996 р. кафедра щороку випускає 5–10 мистецтвознавців широкого профілю, що мають всі необхідні навички, знання та вміння працювати: у адміністративно-управлінській сфері художніх спілок та департаментів культури; музейно-реставраційних установах, архівах та книгозбірнях; у навчальних установах всіх рівнів; у дослідницьких установах та інститутах, а також у галузі мистецтвознавчої експертної оцінки, мистецького бізнесу, реклами у видавництвах тощо [6, 189; 8, 7].

Наукова новизна полягає у визначенні головних методологічних принципів у діяльності кафедри історії і теорії мистецтва Львівської національної академії мистецтв.

Висновки. Таким чином, вища мистецтвознавча школа в західному регіоні України представлена кафедрою історії і теорії мистецтва ЛНАМ, історія якої сягає 1946 р. – часу офіційного відкриття мистецького вищого навчального закладу. Проте випуск фахівців тут у галузі мистецтвознавства розпочався лише з 1996 р.

Сьогодні кафедра історії і теорії мистецтва є одним із важливих наукових центрів, яка водночас з педагогічною роботою в підготовці фахівців з мистецтвознавства здійснює концептуально-пошукову діяльність, спрямовану на створення нових, а також реставрацію вже відомих культурно-мистецьких пам'яток краю, їх популяризацію серед населення.

Література

1. Голод І. Львівська національна академія мистецтв: нові імена та пропозиції // *Образотворче мистецтво*. 2006. № 3. С. 63-66.
2. Голод І. Мистецтвознавство у національній освіті України // *Мистецька школа в системі національної освіти України: Навч.-метод. посібник*. Львів: "Брати Сиротинські і К". 1999. С. 15-25.
3. Голод І. Мистецтвознавчий доробок академії // *Вісник ЛНАМ*. 1996. Вип. 7. С. 11-17.
4. Голубець О. До становлення львівської мистецької школи // *Образотворче мистецтво*. 2003. № 3. С. 14-15.
5. Лупій С. Кафедра історії та теорії мистецтва ЛНАМ у міжнародних зв'язках // *Мистецтвознавчий автограф*. Вип. 2. Львів: ЛНАМ, 2007. С. 258-261.
6. Матолич І. Я. Мистецтвознавча освіта у вищих навчальних закладах України // *Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. № 2. С. 185-191.*
7. Стельмашук Г. Кафедра історії і теорії мистецтва Львівської національної академії мистецтв / Г. Стельмашук // *Мистецтвознавчий автограф*. Вип. 3. Львів: ЛНАМ, 2008. С. 14-25.
8. Стельмашук Г. Поступ кафедри історії і теорії мистецтва // *Мистецтвознавчий автограф*. Вип. 1. Львів: ЛНАМ, 2006. С. 4-7.

References

1. Gholod, I. (2006). Ljvivsjska nacionaljna akademija mystectv: novi imena ta propozycji. *Obrazotvorche mystectvo*, 3, 63-66 [in Ukrainian].
2. Gholod, I. (1999). *Mystectvoznavstvo u nacionalnij osviti Ukrajinj. Mystecjska shkola v systemi nacionaljnoji osvity Ukrajinj*. Ljviv: Braty Syrotynsjki i K. [in Ukrainian].
3. Gholod, I. (1996). *Mystectvoznavchjy dorobok akademiji*. *Visnyk LAM*, 7, 11-17 [in Ukrainian].
4. Gholubecj, O. (2003). *Do stanovlennja ljvivsjskoji mystecjskoji shkoly*. *Obrazotvorche mystectvo*, 3, 14-15 [in Ukrainian].
5. Lupij, S. (2007). *Kafedra istoriji ta teoriji mystectva LNAM u mizhнародnykh zv'jazzkakh*. *Mystectvoznavchjy avtoghraf*, 2, 258-261 [in Ukrainian].
6. Matolich, I. Ja. (2014). *Mystectvoznavcha osvita u vyshhykh navchalnykh zakladakh Ukrajinj. Naukovi zapysky TNPU im. V. Ghnatjuka. Serija: Mystectvoznavstvo*, 2, 185-191 [in Ukrainian].
7. Steljmashhuk, Gh. (2008). *Kafedra istoriji i teoriji mystectva Ljvivsjskoji nacionaljnoji akademiji mystectv*. *Mystectvoznavchjy avtoghraf*, 3, 14-25 [in Ukrainian].
8. Steljmashhuk, Gh. (2006). *Postup kafedry istoriji i teoriji mystectva*. *Mystectvoznavchjy avtoghraf*, 1, 4-7 [in Ukrainian].